

WYMAGANIA EDUKACYJNE - KLASA PIERWSZA: ANTYK – BAROK

Wymagania edukacyjne są zintegrowane z programem nauczania *Przeszłość i dziś*. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

Treści programowe	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń potrafi:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
ANTYK					
ANTYK- CZYLI KORZENIE NASZEJ KULTURY	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia najważniejsze osiągnięcia kultury greckiej i rzymskiej • Krótko przedstawia starożytność jako epokę stanowiącą fundament kultury europejskiej • Rozróżnia gatunki epickie, liryczne i dramatyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozumie podstawy periodyzacji literatury (podporządkowuje wybrane utwory do okresów literackich) • Rozróżnia gatunki epickie, liryczne i dramatyczne (odwołując się do utworów) • Wskazuje greckie korzenie współczesnie funkcjonującego słownictwa 	<ul style="list-style-type: none"> • Przedstawia jak rozwijała się literatura starożytnej Grecji i Rzymu (mityczne początki, periodyzacja) • Wyjaśnia czym był okres klasyczny kultury greckiej i złoty okres kultury rzymskiej • Wyjaśnia antyczną etymologię pojęć: literatura, poezja, epos, dramat, liryka 	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia i charakteryzuje ważniejsze gatunki liryczne powstałe w starożytności (np. hymn, tren, elegia, oda) • Dostrzega antyczne korzenie rodzajów literackich: epiki, liryki i dramatu • Przedstawia najważniejsze osiągnięcia kultury rzymskiej 	<p>Podejmuje swobodną dyskusję na temat rozwoju kultury starożytnej Grecji i Rzymu</p>

MIŁOŚNICY MĄDROŚCI I MÓWCY	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia czym jest filozofia (przedstawia jej definicję) • wyjaśnia, kim byli: Tales z Miletu, Pitagoras, Heraklit, Sokrates, Platon, Arystoteles, Diogenes, Zenon z Kitium, Epikur, Seneka, Marek Aureliusz (krótko charakteryzuje najważniejsze założenia ich filozofii) • wymienia najważniejszych filozofów starożytnej Grecji: Sokratesa, Platona i Arystotelesa • podaje najważniejsze założenia filozofii: sofistów, stoików, epikurejczyków, cyników, sceptyków 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje główne szkoły filozoficzne starożytnej Grecji i Rzymu • zna podstawowe założenia filozofii: Sokratesa, Platona i Arystotelesa • umie wyjaśnić pojęcia: idealizm, materializm, cynizm, sceptycyzm, relatywizm • rozumie pojęcie: cnota w odniesieniu do filozofii Sokratesa • rozumie pojęcie retoryki • potrafi wymienić podstawowe zasady sztuki retorycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem fragmenty tekstów filozoficznych • dokonuje interpretacji przeczytanych tekstów • ze zrozumieniem stosuje pojęcia z dziedziny filozofii • wskazuje zbieżne i przeciwstawne poglądy różnych szkół filozoficznych starożytnej Grecji 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje samodzielne krytyczne refleksje na temat przeczytanych tekstów filozoficznych • przytacza i wyjaśnia wybrane sentencje starożytnych filozofów • objaśnia zasady sztuki retorycznej • wymienia starożytnych mistrzów sztuki retorycznej (Demostenes, Cyncero, Aleksander Macedoński) 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta teksty filozoficzne inne niż omawiane na lekcji • swobodnie wypowiada się na temat różnych szkół filozoficznych antyku
OPOWIEŚCI O BOGACH I BOHATERACH- ILIADA I ODYSEJA HOMERA	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje się znajomością fragmentów „Iliady” 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznaje sposoby kreowania świata przedstawionego eposu Homera 	<ul style="list-style-type: none"> • Streszcza mity greckie związane z „Iliadą” i „Odyseją”, interpretuje je, wskazując archetypy i toposy 	<ul style="list-style-type: none"> • Wskazuje związek starożytnej eschatologii z motywami decyzji i czynów bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjaśnia terminy: heksametr, stopa metryczna, mimezis, aoida

	<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę i problematykę „Iliady” i „Odysei” • Charakteryzuje Achillesa, Hektora i Odyseusza 	<ul style="list-style-type: none"> • Wskazuje najważniejsze motywy i toposy obecne w „Iliadzie” • Wymienia najważniejsze cechy starożytnego eposu • Krótko wyjaśnia pojęcia i terminy: heros, epos, inwokacja, patos, heksametr • Wskazuje słownictwo i środki stylistyczne charakterystyczne dla stylu podniosłego (porównania homeryckie i epitety stałe) • Charakteryzuje narratora eposu, wiążąc go z postaciami starożytnych aoidów • Charakteryzuje starogrecki ideał rycerza-herosa 	<ul style="list-style-type: none"> • Charakteryzuje najważniejszych bohaterów wojny trojańskiej, rozpoznając w nich ideał starogreckiego wojownika • Charakteryzuje właściwości stylu Homerowego, dokonując analizy stylistycznej wskazanego fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • Charakteryzuje epos starożytny jako gatunek literacki • W pogłębiony sposób charakteryzuje styl Homerowy • Wie kim był Homer, przywołuje legendy związane z jego postacią • Na podstawie ilustracji zamieszczonych w podręczniku wskazuje związki sztuki starogreckiej z eposem Homera • Wyjaśnia, dlaczego eposy Homera uważa się za początki literatury 	<ul style="list-style-type: none"> • Dostrzega żywotność motywów homeryckich w kulturze europejskiej, określa ich funkcje w dziełach późniejszych epok
MITOLOGIA	<ul style="list-style-type: none"> • zna treść mitów omawianych na lekcji • streszcza wybrane mity 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rodzaje mitów: kosmogoniczne, teogoniczne, 	<ul style="list-style-type: none"> • używa ze zrozumieniem pojęć sacrum i profanum, 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rolę mitów w kulturze 	<ul style="list-style-type: none"> • twórczo wykorzystuje mity • zna całą Mitologię Parandowskiego

	<ul style="list-style-type: none"> • zna imiona wybranych bohaterów i najważniejszych bogów greckich • wyjaśnia pojęcie mit • wymienia podstawowe rodzaje mitów 	<p>antropogeniczne oraz genealogiczne i podaje konkretne przykłady każdego z nich</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje wybranych bogów, bohaterów i herosów greckich • wyjaśnia znaczenie mitów dla starożytnych Greków • wyjaśnia pojęcia: archetyp, sacrum, profanum • wyjaśnia na czym polegają funkcje mitów: kulturotwórcza, poznawcza, światopoglądowa • na podstawie poznanych mitów wskazuje motywy, toposy i archetypy 	<p>antropomorfizm, politeizm</p> <ul style="list-style-type: none"> • posługuje się ze zrozumieniem pojęciami symbol, archetyp, topos • interpretuje wybrane mity, wskazując ich symboliczne sensy • wyjaśnia ponadczasowe i archetypiczne znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje poznane mity, analizując ich warstwę symboliczną • przedstawia funkcjonowanie motywów mitycznych w kulturze europejskiej (na wybranych przykładach) • pisze pracę lub przygotowuje wypowiedź na temat obecności mitów w kulturze 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie przykładów związanych z mitologią grecką dowodzi, że tradycja śródziemnomorska jest ważnym źródłem kultury europejskiej
TEATR ANTYCZNY	<ul style="list-style-type: none"> • Wie, gdzie i kiedy narodził się teatr antyczny 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia antyczne gatunki dramatyczne: tragedię, komedię • opisuje podstawowe elementy budowy 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia historię narodzin teatru • swobodnie posługuje się pojęciami i 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rolę trzech tragików – Ajschylosa, Eurypidesa i 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ tragików greckich: Ajschylosa, Eurypidesa i

	<ul style="list-style-type: none"> • Umie wymienić najważniejszych tragików • Umie wymienić tytuły przynajmniej dwóch sztuk antycznych • Wymienia elementy budowy teatru greckiego 	<p>teatru greckiego – orchesterę, proscenium, skene, parodos</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje wygląd aktorów w teatrze greckim 	<p>wyrażeniami: dytyramb, koryfeusz,</p> <ul style="list-style-type: none"> • chór, koturny, maska, deus ex machina, amfiteatr 	Sofoklesa – w rozwoju dramatu	Sofoklesa na rozwój teatru
TRAGEDIA GRECKA	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie tragedia • wymienia najważniejsze cechy tragedii greckiej: trzech jedności, mimesis, decorum, tragizm • wymienia kolejne części tragedii: prologos, parodos, epeisodion, stasimon, exodos • zna pojęcia: ekspozycja, perypetia, punkt kulminacyjny, katastrofa 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia najważniejsze cechy tragedii greckiej: trzech jedności, mimesis, decorum • omawia kolejne części tragedii: prologos, parodos, epeisodion, stasimon, exodos • rozumie pojęcia: ekspozycja, perypetia, punkt kulminacyjny, katastrofa i umie je wskazać w omawianej tragedii 	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie istotę tragizmu w omawianych utworach • zna pojęcia: wina tragiczna, ironia tragiczna, konflikt tragiczny, zbłądzenie tragiczne, fatum i umie je wskazać w utworze 	• określa rolę tragedii w kulturze	• omawia ewolucję tragedii, odwołując się do różnych tekstów kultury

ANTYGONA	<ul style="list-style-type: none"> • Wykazuje się znajomością i rozumieniem „Antygony” Sofoklesa • Streszcza utwór, przedstawia przebieg ukazanych w nim wydarzeń • Charakteryzuje główną bohaterkę dramatu 	<ul style="list-style-type: none"> • Wskazuje i ocenia motywy decyzji bohaterów • Na podstawie „Antygony” i mitów tebańskich przedstawia antyczną wizję ludzkiego losu (określa rolę przeznaczenia) • Wyjaśnia, na czym polega tragiczna sytuacja, w jakiej znaleźli się bohaterowie • Przedstawia antyczną koncepcję tragizmu • Wyjaśnia, na czym polega konflikt tragiczny w „Antygonie” na różnych płaszczyznach (boskie-ludzkie, jednostka-społeczeństwo, uczucie-rozum) • Wyjaśnia rolę chóru 	<ul style="list-style-type: none"> • Nazywa i analizuje wartości, których bronią bohaterowie „Antygony” • Wyjaśnia terminy: wina tagiczna-hamartia, hybris, tragiczne zbłądzenie, katastrofa, odwołując się do losów bohaterów • Wyjaśnia czym był tragizm w dramacie antycznym • Charakteryzuje rolę katharsis w kształtowaniu odbioru dzieła • Na podstawie „Antygony” przedstawia budowę tragedii antycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje zagadnienie fatum w świecie starożytnych Greków, • objaśnia zagadnienie katharsis jako jednej z podstawowych kategorii tragedii greckiej • opisuje budowę tragedii antycznej, używając określeń: epeisodion, stasimon, prologos, parodos, eksodos, epilogos, katastrofa, perypetia 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wieloaspektowość pojęcia: tragizm, odwołując się do różnych tekstów kultury • wyjaśnia czym był tragizm w dramacie antycznym, odwołując się do przeczytanych fragmentów literatury naukowej • wyjaśnia znaczenie terminu: poetyka • wykazuje religijną rolę teatru w starożytnej Grecji i jego społeczne uwarunkowania (demokracja ateńska)
HORACY I LIRYKA STAROŻYTNA	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia postać Horacego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęcia horacjanizm 	<ul style="list-style-type: none"> • umie wskazać nawiązania 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze analizę i interpretację wiersza Horacego 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołuje szerokie konteksty twórczości

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęcia mecenas sztuki w nawiązaniu do biografii Horacego • podaje cechy charakterystyczne pieśni (ód) • wykazuje się znajomością wybranych utworów Horacego 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje rodzaj liryki omawianego utworu, jego adresata, sposób kreacji podmiotu lirycznego i sytuacji lirycznej • określa problematykę utworu • dostrzega motywy i toposy: exegi monumentum i non omnis moriar, arkadia, śmierć, przemijanie • wskazuje podstawowe wyznaczniki liryki jako rodzaju literackiego • podaje przykłady gatunków lirycznych • syntetycznie przedstawia postacie najważniejszych poetów starożytności (Tyrteusza, Safony, Anakreonta, Symonidesa, Teokryta, Wergiliusza, Owidiusza) 	<p>filozoficzne w czytanej odzie</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje zastosowane w utworze środki poetyckie i ich funkcje • wyjaśnia, na czym polega klasycyzm poezji Horacego • poprawnie stosuje w zdaniach przymiotniki: liryczny, klasyczny 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje samodzielne, krytyczne refleksje na temat ponadczasowości poezji Horacego • wyjaśnia Horacjańskie sentencje • wyjaśnia istotę horacjańskiej refleksji nad przemijaniem • interpretuje pojęcie cnoty i złotego środka oraz ich znaczenie dla filozofii zawartej w pieśniach Horacego 	<p>Horacego i nawiązania do niej</p> <ul style="list-style-type: none"> • streszcza poglądy Horacego na sztukę
--	---	---	--	--	---

ANTYK - PODSUMOWANIE	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza najważniejsze fakty, sady i opinie na temat antyku • rozpoznaje wpływy kultury starożytnej w różnych dziełach sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty wywodzące się z twórczości antycznej do analizy tekstów kultury późniejszych epok 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje oceny i opinie na temat twórczości antycznej • określa własne stanowisko w kwestii dziedzictwa antyku • omawia znany sobie przykład inspiracji kulturą antyku 	<ul style="list-style-type: none"> • zabiera głos w dyskusji na tematy związane z antykiem i stosuje odpowiednie argumenty • w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań • podaje przykłady wpływu sztuki starożytnej na twórczość kolejnych epok 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się z twórczości antycznej • omawia stosunek poszczególnych okresów w historii kultury do dziedzictwa antyku
BIBLIA					
BIBLIA - wiadomości wstępne	<ul style="list-style-type: none"> • określa pochodzenie słowa Biblia • podaje podstawowe wiadomości na temat Biblii • prezentuje podział ksiąg biblijnych • wyjaśnia znaczenie nazw i pojęć związanych z tradycją judaistyczną (Tora, Arka Przymierza, diaspora) 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje podziału ksiąg biblijnych na księgi historyczne, dydaktyczne oraz profetyczne i podaje ich przykłady • wymienia przekłady Biblii • określa, w jakich językach została zapisana Biblia • omawia historię powstawania Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przekłady Biblii • wyjaśnia znaczenie pojęć: kanon biblijny, alegoria, symbol • zna gatunki biblijne • podaje sentencje i przysłowia oraz znane cytaty wywodzące się z Biblii • objaśnia kulturowy kontekst motywów biblijnych 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcje Biblii – sakralną, poznawczą i estetyczną • wyjaśnia kulturotwórczą rolę Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwy świętych ksiąg innych religii • poszukuje własnej odpowiedzi na pytanie, dlaczego twórcy różnych epok sięgają do postaci i motywów biblijnych

	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojęcia: testament, ewangelia, werset • wymienia najważniejsze postacie, motywy • zna, rozumie i poprawnie stosuje podstawowe biblizmy 				
POEMAT O STWORZENIU ŚWIATA I CZŁOWIEKA	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje powstanie świata i człowieka według Biblii • wyjaśnia znaczenie nazwy Księgi Genesis • streszcza biblijny opis stworzenia świata 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie frazeologizmu zakazany owoc • definiuje pojęcia genesis • wskazuje cechy poematu • odczytuje biblijny opis stworzenia świata jako hymn na cześć Wszchemogącego • charakteryzuje obraz Boga, człowieka i świata w świetle Księgi Rodzaju • wskazuje i objaśnia najważniejsze elementy symboliczne oraz toposy zawarte w 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje literackie formy gatunkowe, w jakich przedstawione są poznane opowieści z Księgi Genesis • porównuje sposoby ukazania tych samych motywów biblijnych w różnych dziełach sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje opowieść o zerwaniu owocu z drzewa zakazanego (o grzechu pierworodnym) • omawia wskazane teksty kultury nawiązujące do poematu • dostrzega obecność tych samych toposów w mitologii greckiej i Biblii (np. Potop, raj-Arkadia) 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje wypowiedź na temat wolnej woli w kontekście opowieści o grzechu pierworodnym • wyjaśnia, dlaczego biblijny opis stworzenia świata trzeba czytać jak poemat, a nie jak kronikę czy opis naukowy

		<p>czytanych fragmentach Biblii</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje biblijny opis stworzenia świata z kosmogonią mitologiczną 			
<p>BÓG I CZŁOWIEK W BIBLI:</p> <p>1. KSIĘGA HIOBA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wykazuje się znajomością i rozumieniem omawianych fragmentów: Księgi Hioba, Koheleta, Księgi Psalmów, Pieśni nad pieśniami i przypowieści biblijnych • Opowiada, streszcza, komentuje poznane fragmenty Biblii, • Rozpoznaje ich problematykę i tematykę 	<ul style="list-style-type: none"> • Odczytuje sensy dosłowne i symboliczne omawianych treści • Wyjaśnia znaczenie nazw poznawanych ksiąg biblijnych (np. Księga Koheleta) oraz podaje podstawowe informacje na ich temat (np. autorstwo, czas powstawania) • omawia relacje między Hiobem a Bogiem na podstawie fragmentu Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje Hioba i jego działania, posługując się terminami: dylemat Hioba, archetyp • omawia różne reakcje bohaterów Księgi na cierpienie • odczytuje sens opowieści o cierpieniu Hioba (wskazuje różne płaszczyzny interpretacyjne) 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat sensu cierpienia i zgody Boga na istnienie zła (teodycei) • omawia wskazane teksty kultury nawiązujące do historii Hioba • przedstawia Hioba jako postać symboliczną • porównuje przedstawione w różnych utworach obrazy bohaterów, których dotknęło cierpienie (np. Hiob, Prometeusz, Antygona) 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia problem cierpienia we współczesnym świecie • odczytuje sens opowieści o cierpieniu Hioba, wskazując różne płaszczyzny interpretacyjne • przedstawia Hioba jako postać symboliczną i omawia archetyp cierpienia
<p>2. KSIĘGA KOHELETA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza problematykę Księgi 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia na czym polega pesymizm Koheleta 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje motto księgi: „Marność nad marnościami” 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia stosunek człowieka do Boga wyrażony w Księdze Koheleta 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega i potrafi wyjaśnić uniwersalne przesłanie tekstu

				<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje czytane fragmenty Księgi Koheleeta, określa funkcję opisu natury 	
3. KSIĘGA PSALMÓW	<ul style="list-style-type: none"> • przyporządkowuje psalmy do liryki • określa rodzaj liryki oraz nadawcę i adresata psalmów • wyjaśnia znaczenie pojęć psalm i psalterz • określa obraz Boga przedstawiony w Psalmach 	<ul style="list-style-type: none"> • klasyfikuje psalmy według poznanych kryteriów • podaje przykłady paralelizmów • omawia obraz Boga, wskazując tworzące go środki językowe (np. epitety, porównania, symbole) 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat związku psalmów z muzyką • wskazuje środki stylistyczne zastosowane w psalmach i omawia ich funkcje 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje, jak w języku psalmów wyrażają się relacje między podmiotem mówiącym (człowiekiem) i adresatem (Bogiem) 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje tłumaczenia psalmów (z Biblii Tysiąclecia, Jana Kochanowskiego i Czesława Miłosza)
4. PIEŚŃ NAD PIEŚNIAMI	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia przynależność Pieśni nad Pieśniami do liryki • określa, jaki obraz miłości wyłania się z Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje relacje między Oblubieńcem a Oblubienicą • wyjaśnia znaczenie wyrażenia miłość zmysłowa w kontekście utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia symboliczną i alegoryczną wymowę Pieśni • odnajduje środki stylistyczne zastosowane w utworze i określa ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wskazane teksty kultury nawiązujące do pieśni • interpretuje Pieśń nad pieśniami jako poemat miłosny o charakterze symbolicznym 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje opis miłości zaprezentowany w Pieśni nad Pieśniami z wybranymi utworami miłosnymi z kręgu kultury
5. PRZYPOWIEŚCI BIBLIJNE	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje przypowieści na poziomie dosłownym i alegorycznym • tłumaczy znaczenie pojęcia parabola 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy świata przedstawionego, zwracając uwagę na ich schematyczną konstrukcję 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia funkcję schematycznej konstrukcji przypowieści i podaje przyczynę braku imion bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia sens posługiwania się formą przypowieści w Biblii • podejmuje dyskusję na temat aktualności wzorców moralnych 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady utworów literackich o charakterze parabolicznym

				propagowanych w przypowieściach	
APOKALIPSA	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza Księgę Apokalipsy na podstawie przeczytanych fragmentów • wyjaśnia znaczenie słów: apokalipsa, prorok 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje podstawowe informacje na temat Apokalipsy św. Jana • wymienia najważniejsze symbole Apokalipsy i podaje ich znaczenia (np. Baranek, siedem pieczęci, czterej jeźdźcy, Bestia, Babilon) • opisuje jeźdźców Apokalipsy i charakteryzuje ich na podstawie ryciny Albrechta Dürera Czterech jeźdźców Apokalipsy • wskazuje nawiązania do Apokalipsy w wierszu Cz. Miłosza: „Piosenka o końcu świata” 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje główne cechy stylu Apokalipsy • interpretuje symbole i alegorie znajdujące się w omawianym fragmencie • syntetycznie przedstawia obraz Boga wyłaniający się z ksiąg prorockich • wyjaśnia, dlaczego dla chrześcijan Apokalipsa to księga nadziei 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat sposobów obrazowania i wywoływania nastroju grozy w Apokalipsie • porównuje biblijną Apokalipsę z innymi przedstawieniami końca świata • wyjaśnia na czym polega uniwersalna wartość biblijnych ksiąg prorockich 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze analizę porównawczą Apokalipsy i dowolnego dzieła prezentującego koniec świata (literackiego, malarskiego bądź filmowego)
STYL BIBLIJNY I INNE STYLE WYPOWIEDZI	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia style funkcjonalne obecne w języku polskim i rozpoznaje je w praktyce wymienia 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy stylów funkcjonalnych 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje stylizację językową • wskazuje wyróżniki stylu biblijnego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia różnice pomiędzy stylem funkcjonalnym a artystycznym • podaje cechy dobrego stylu 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy teksty napisane różnymi stylami funkcjonalnymi

	najczęstsze rodzaje stylizacji językowej				
FRAZEOLOGIZMY	<p>wyjaśnia czym jest frazeologizm</p> <p>rozpoznaje frazeologizmy w tekście, objaśnia ich znaczenia</p> <p>korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego i słownika frazeologicznego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • na przykładach wybranych frazeologizmów odróżnia zamierzoną innowację językową od błędu językowego • dostrzega błędy frazeologiczne i poprawia je • wyjaśnia czym jest sentencja, aforyzm, przysłowie • wymienia najważniejsze źródła frazeologizmów (mity greckie, Biblia, literatura) • podaje i wyjaśnia znane frazeologizmy wywodzące się z mitologii i Biblii, stosuje je w tekstach 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje większy zasób frazeologizmów (niż na poziom podstawowy) i wskazuje ich źródła • wyjaśnia na czym polega błąd frazeologiczny (na przykładach) 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje różne typy błędów frazeologicznych • określa funkcję innowacji frazeologicznej w tekście • podaje i objaśnia większy zasób mitologizmów i biblizmów (niż na poziom podstawowy) 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę z zakresu frazeologii w interpretacji tekstów kultury • wyjaśnia czym są tzw. „skrzydlate słowa”, podaje przykłady, wyjaśnia pochodzenie tego terminu
BIBLIA-PODSUMOWANIE	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza najważniejsze fakty, sady i opinie na temat Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty wywodzące się z Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje własne sady na temat Biblii na podstawie przeczytanych tekstów krytycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję o miejscu Biblii w przeszłości i we współczesnym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat wpływu Biblii na dzieje świata

	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje inspiracje biblijne w sztuce • opisuje styl biblijny 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia motywy w kulturze współczesnej, wywodzące się z Biblii • omawia wybrany przykład tekstu kultury inspirowanego Biblią • opisuje styl biblijny, wskazując charakterystyczne jego cechy i typowe środki stylistyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • rozważa zagadnienia poruszane w przeczytanych fragmentach Biblii • w sposób pogłębiony omawia przykład dzieła zainspirowanego Biblią • rozpoznaje paralelizmy składniowe, symboliczność języka, przestawny szyk zdania 	<ul style="list-style-type: none"> • zabiera głos w dyskusji na tematy związane z Biblią i stosuje odpowiednie argumenty • w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań • pisze analizę porównawczą tekstów kultury inspirowanych Biblią • omawia obrazy i symbole, odczytuje ich symboliczny sens • dokonuje analizy i interpretacji dzieła malarskiego przedstawiającego motyw biblijny 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się z Biblii • odczytuje sentencje i aforyzmy, interpretuje ich sensy • przedstawia uniwersalny sens wątków biblijnych wykorzystywanych w poezji współczesnej
--	--	--	--	--	---

ŚREDNIOWIECZE					
WPROWADZENIE DO EPOKI	<ul style="list-style-type: none"> • podaje etymologię nazwy epoki • wymienia najważniejsze wydarzenia związane z początkiem i 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia najważniejsze wydarzenia związane z początkiem i końcem średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia specyfikę polskiego średniowiecza na tle europejskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • Czyta ze zrozumieniem teksty na temat średniowiecza i formułuje krytyczne opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • Przygotowuje dłuższą wypowiedź lub pisze pracę na temat średniowiecza • Wskazuje elementy hierarchicznego ładu

	<p>końcem średniowiecza</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie słów teocentryzm • określa fazy średniowiecza • umie wyjaśnić określenie epoki: "epoka krzyża i miecza" • wymienia najważniejsze cechy kultury średniowiecza: uniwersalizm, pareneza, anonimowość 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia cechy kultury średniowiecznej • charakteryzuje średniowieczny system szkolny • omawia rolę kościoła w średniowieczu • wyjaśnia pojęcie kultury rycerskiej • wymienia gatunki średniowiecznej literatury: eposy rycerskie, kroniki, żywoty świętych, moralitety 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje kulturę rycerską w średniowieczu • omawia gatunki literatury, podając ich cechy i przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> • Przedstawia średniowieczny system nauczania, wymienia najważniejsze uniwersytety 	<p>w różnych sferach kultury średniowiecza (ustrój feudalny, filozofia, sztuka, nauka)</p>
FILOZOFIA	<ul style="list-style-type: none"> • umie wymienić trzech filozofów epoki: św. Augustyna, Tomasza i Franciszka • wyjaśnia znaczenie pojęcia asceza 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe założenia filozofii średniowiecznej • tłumaczy, co oznaczają pojęcia: dualizm, iluminacja, hierarchia bytów, afirmacja • przedstawia rolę Kościoła i teocentryczny 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem fragmenty tekstów filozoficznych • wskazuje najważniejsze punkty przeczytanych tekstów • umie wskazać inspiracje filozoficzne w 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje dłuższą wypowiedź lub pisze pracę na temat aktualności bądź anachroniczności średniowiecznych filozofii • wyjaśnia, czym była scholastyka 	<ul style="list-style-type: none"> • Czyta i omawia inne niż na lekcji fragmenty tekstów filozoficznych • Odnajduje w kulturze nawiązania do średniowiecznych filozofów • Potrafi zebrać potrzebne informacje, wyselekcjonować je i przetworzyć na użytek samodzielnie

		charakter kultury średniowiecza	omawianych tekstach kultury		przygotowanego referatu
SZTUKA ŚREDNIOWIECZA	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje najważniejsze zabytki polskiego i europejskiego średniowiecza • odróżnia styl romański od gotyckiego • opisuje budowę katedry romańskiej i gotyckiej 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe cechy stylu romańskiego i gotyckiego • podaje przykłady zabytków polskiego i europejskiego średniowiecza • właściwie posługuje się terminami: płaskorzeźba, fresk, pieta, ikona, nawa, ołtarz, prezbiterium, apsyda, katedra, przypora, rozeta, witraż, portal • opisuje i interpretuje wybrane dzieła (np. katedrę, obraz, rzeźbę) jako tekst kultury • w dziełach sztuki średniowiecznej wskazuje elementy symboliczne (np. hierarchia wielkości postaci, centralna pozycja, kolory, symbolika liczb) 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia i ilustruje przykładami parenetyczny i anonimowy charakter sztuki średniowiecznej • omawia alegorię i podaje jej przykłady • czyta i analizuje teksty krytyczne na temat sztuki średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje średniowieczne dzieło sztuki według następujących kryteriów: symbolika, kolorystyka, kolejność ukazywania postaci, sposób przedstawienia sylwetki ludzkiej, kontekst filozoficzny i historyczny dzieła, kompozycja • wymienia przykładowe doniosłe zabytki sztuki średniowiecznej (polskiej i europejskiej) 	<ul style="list-style-type: none"> • opracowuje „plan” wycieczki „Śladami zabytków średniowiecznych po Krakowie”

BOGURODZICA	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem Bogurodzicę • posługując się przypisami przekłada tekst utworu na język współczesny • omawia funkcję Bogurodzicy w średniowiecznej Polsce • wyjaśnia termin archaizm 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje podmiot liryczny oraz adresatów utworu • wskazuje archaizmy leksykalne i fleksyjne w Bogurodzicy • wyjaśnia znaczenie pojęcia deesis • wiąże religijny charakter pieśni z teocentryzmem epoki • odnajduje elementy średniowiecznej wizji świata (np. odzwierciedlenie hierarchicznego porządku, idea pośrednictwa) 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat kompozycji utworu • dostrzega elementy symboliczne • charakteryzuje obraz Maryi w utworze, posługując się pojęciem Mater Regina • wyjaśnia znaczenie pojęcia deesis • omawia formę wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje Bogurodzicę do innych tekstów kultury średniowiecza • umie omówić cechy romanizmu w Bogurodzicy • czyta i analizuje teksty teoretyczno-literackie na temat utworu • rozróżnia i analizuje archaizmy leksykalne, fonetyczne, słowotwórcze, fleksyjne, znaczeniowe, składniowe • określa funkcję apostrof 	<ul style="list-style-type: none"> • Omawia motyw Maryjny w kulturze- przywołuje samodzielnie wybrane przykłady • Dostrzega związek wyobrażeń Matki Bożej w pieśniach ze sztuką romańską (Bogurodzica) i gotycką (Żale Matki Boskiej pod krzyżem)
LAMENT ŚWIĘTOKRZYSKI	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem Lament świętokrzyski • wskazuje przykłady archaizmów w utworze • określa kontekst kulturowy utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa sytuację liryczną, podmiot liryczny i adresatów utworu • wskazuje archaizmy leksykalne i fleksyjne w „Lamencie świętokrzyskim” 	<ul style="list-style-type: none"> • używa terminów: monolog, plankt, misterium rozpoznaje w wierszu motyw Stabat mater • omawia środki poetyckie użyte w utworze i określa ich cel 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje średniowieczne wyobrażenia Maryi, dolorosa, regina, pieta, odwołując się do różnych tekstów kultury • określa funkcję apostrof 	<ul style="list-style-type: none"> • Omawia motyw dolożyzmu w kulturze- przywołuje samodzielnie wybrane przykłady • Zestawia wyobrażenia Matki Bożej z jej

	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje uczucia podmiotu mówiącego 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje Maryję jako matkę • wskazuje środki stylistyczne i kompozycyjne eksponujące cierpienie • Matki Bożej 	<ul style="list-style-type: none"> • umie wyjaśnić, na czym polega dramatyzm wiersza 		<p>przedstawieniami w malarstwie epoki</p>
<p>ROZMOWA MISTRZA POLIKARPA ZE ŚMIERCIA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem Rozmowę Mistrza Polikarpa ze Śmiercią • streszcza utwór • określa tematykę i problematykę utworu • wskazuje przykłady archaizmów w tekście • charakteryzuje śmierć i jej zachowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje obraz śmierci przedstawiony w utworze, posługując się przy tym terminem karykatura, • wskazuje w tekście archaizmy leksykalne i fleksyjne • odnajduje w przeczytanym fragmencie motyw danse macabre • wskazuje w utworze komizm sytuacyjny, komiczną degradację obrazu śmierci • dostrzega dydaktyczno-moralizatorskie przesłanie tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia mechanizm groteski na przykładzie utworu, wskazując: absurd, zamianę ról, połączenie estetyk • zauważa w utworze elementy zarówno dydaktyczno-moralizatorskie, jak i ludyczne oraz komiczne • wyjaśnia przyczyny popularności motywu śmierci w średniowieczu • wyjaśnia w kontekście utworu znaczenie pojęć memento mori i ars moriendi 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia na podstawie lektury światopogląd ludzi średniowiecza • dostrzega w utworze elementy groteskowe • w omówieniu utworu wykorzystuje konteksty: filozoficzne, społeczne, kulturowe 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje motyw danse macabre przedstawiony w Rozmowie i w innych tekstach kultury • odwołując się do wiedzy o światopoglądzie epok, panującej filozofii, koncepcji człowieka uzasadnia powszechność motywów eschatologicznych w literaturze i sztuce

<p>W KRĘGU IDEALÓW: ŚWIĘCI</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje się znajomością i rozumieniem „Legendy o św. Aleksym” oraz „Kwiatków św. Franciszka” • przedstawia tematykę i problematykę utworów • streszcza poznane utwory • charakteryzuje postać świętych 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje postawy dwóch świętych: św. Franciszka i św. Aleksego • parafrazuje teksty i tłumaczy na współczesny język polski • w tekstach wskazuje i wyjaśnia archaizmy • przedstawia wzorzec osobowy ascety • wyjaśnia pojęcia: hagiografia legenda, asceza 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w tekście elementy stylu biblijnego • wyraża opinię na temat dwóch dróg do świętości – św. Aleksego i św. Franciszka • opisuje obraz Boga i świata wyłaniający się z utworu Franciszka • rozpoznaje i wyjaśnia elementy symboliczne i alegoryczne w „Kwiatkach św. Franciszka” • wymienia główne wartości wiążące się z duchowością franciszkańską (pokój, dobro, pokora, ubóstwo radość, miłość do stworzeń) 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje dzieła malarskie, np. Giotta I Boscha przedstawiające postacie ascety- św. Antoniego i św. Franciszka • formułuje oceny na temat aktualności bądź anachronizmu średniowiecznych modeli religijności 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia motyw franciszkański w kulturze późniejszych epok, odwołując się do samodzielnie wybranych przykładów
<p>DZIEJE TRISTANA I IZOLDY- fragment (opcjonalnie)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza, opowiada, relacjonuje „Dzieje Tristana i Izoldy” • określa tematykę i problematykę dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje zasady miłości rycerskiej • charakteryzuje bohaterów, w postaciach bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia funkcję fantastyki w tekście • porównuje bohaterów: Tristana, króla Marka, Izoldę 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje dłuższą wypowiedź lub pisze pracę na temat motywu miłości w utworze. 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady dzieł (także współczesnych) opartych na historii

	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza plan wydarzeń • charakteryzuje postacie kochanków, opisuje rodzaj łączącej ich miłości • określa, na czym polega tragizm losów Tristana i Izoldy 	odnajduje wzorce osobowe i ideały epoki średniowiecza	<p>ze średniowiecznymi modelami: rycerza, władcy, damy</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy utworu składające się na konwencję romansu rycerskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • Dostrzega archetypiczność Tristana i Izoldy • W pogłębiony sposób interpretuje źródła konfliktu moralnego, jaki przeżywają bohaterowie (między etyką rycerską i honorem- a uczuciem, siłą namiętności) 	podobnej do romansu Tristana i Izoldy
W KRĘGU IDEALÓW: RYCERZE I WŁADCY	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje się znajomością i rozumieniem fragmentów „Pieśni o Rolandzie” i „Kroniki polskiej” Galla Anonima • opisuje wzorzec władcy na podstawie charakterystyki Bolesława Chrobrego pióra Galla Anonima • definiuje pojęcie kronika • charakteryzuje Rolanda jako ideał cnót rycerskich 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności śmierci Rolanda • wskazuje symboliczny charakter śmierci bohatera • wymienia obowiązki króla przedstawione przez kronikarza • podaje przykłady dzieł polskiej historiografii średniowiecznej • definiuje pojęcie historiografia • w opisie władców wskazuje elementy 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje średniowieczną kulturę rycerską, przedstawiając jej wartości, ceremoniał, obyczaje • przedstawia kulturę rycerską jako przejaw uniwersalizmu średniowiecznej Europy • na podstawie Kroniki polskiej wypowiada się na temat stosunków społecznych i obyczajowości w średniowiecznej Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje wypowiedź na temat obrazów średniowiecznych władców • wskazuje i interpretuje treści symboliczne i alegoryczne utworów • porównuje wzorzec osobowy rycerza z ideałem starogreckiego herosa • porównuje sposób ukazania ideałów rycerskich w literaturze i malarstwie średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje wypowiedź na temat obrazu władcy w kulturze • szerzej omawia gatunki średniowiecznej hagiografii • przedstawia kronikę jako gatunek średniowiecznej historiografii •

	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje idealnego władcę średniowiecznego 	<p>hiperbolizacji, idealizacji</p>	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje dzieła polskiej historiografii średniowiecznej 		
BOSKA KOMEDIA-fragment (opcjonalnie)	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza fragmenty „Boskiej Komedii” • określa tematykę i zamysł dzieła (przestroga dla błądzącej ludzkości) • przedstawia głównych bohaterów poematu 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje narratora „Boskiej Komedii „ • przedstawia wędrówkę bohaterów po zaświatach oraz wyjaśnia jej symboliczny charakter • przedstawia średniowieczne wyobrażenie ziemi, piekła, czyśćca i raju 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia znaczenie tytułu utworu • wylicza elementy dzieła charakterystyczne dla średniowiecza i renesansu • analizuje środki stylistyczne służące opisowi mąk piekielnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat sposobu obrazowania w utworze • interpretuje symbole obecne w dziele Dantego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje nawiązania do „Boskiej Komedii” w kulturze • wskazuje na motyw: homo viator
ŚREDNIOWIECZE-podsumowanie	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat średniowiecza • rozpoznaje inspiracje sztuką średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty wywodzące się ze średniowiecza • wymienia elementy kultury średniowiecza obecne w dzisiejszym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • rozważa zagadnienia poruszane w przeczytanych tekstach średniowiecznych i formułuje własne sądy na ich temat oraz wnioski • omawia wpływy kultury średniowiecznej w różnych dziełach sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • zabiera głos w dyskusji na tematy związane ze światopoglądem oraz twórczością średniowiecza i stosuje odpowiednie argumenty • w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się • ze światopoglądu i z twórczości średniowiecza • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze związane z epoką średniowiecza • podaje przykłady wpływów sztuki średniowiecznej na

				<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wybrany przykład inspiracji kulturą średniowiecza 	<p>twórczość kolejnych epok</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia stosunek poszczególnych okresów w historii kultury do dziedzictwa średniowiecza
RENESANS					
RENESANS	<ul style="list-style-type: none"> • podaje ramy chronologiczne renesansu w Polsce • wskazuje antyk jako źródło renesansu • wyjaśnia znaczenie i pochodzenie nazwy epoki • tłumaczy, co oznacza pojęcie reformacja i opisuje rolę Marcina Lutra • dostrzega związki pomiędzy odrodzeniem a antykiem • wymienia nazwiska czołowych filozofów i myślicieli epoki odrodzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przemiany kulturowe epoki • podaje przykłady związków pomiędzy renesansem a antykiem • wyjaśnia znaczenie pojęć humanizm, neoplatonizm, antropocentryzm, człowiek renesansu • objaśnia, na czym polegała reformacja i jakie były jej przyczyny • omawia najważniejsze założenia filozofii • opisuje ogólne tendencje 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje rolę wydarzeń wyznaczających początek renesansu w kształtowaniu nowej epoki • wyjaśnia znaczenie wyrażenia ad fontas • czyta ze zrozumieniem fragmenty tekstów filozoficznych • omawia problematykę czytanych tekstów 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wpływ antyku na narodziny nowej epoki • wyjaśnia, jak się przejawiał renesansowy kult starożytności 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie było podłoże różnicy pomiędzy periodyzacją renesansu w Europie i w Polsce • omawia wpływ teorii heliocentrycznej Mikołaja Kopernika, wynalezienia druku i upadku Konstantynopola na kształtowanie się renesansu • objaśnia wpływ filozofii Platona na myśl Renesansową

		<p>filozoficzne odrodzenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia krótko wybitnych twórców włoskiego renesansu 			
SZTUKA	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje dzieła sztuki renesansowej • ogólnie wypowiada się na temat najważniejszych artystów odrodzenia (Leonardo da Vinci, Michał Anioł, Rafael, Sandro Botticelli) 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy charakterystyczne stylu renesansowego i objaśnia je na przykładach • prezentuje dzieła polskiego renesansu • zna i wyjaśnia pojęcia: malarstwo rodzajowe, sfumato • rozumie pojęcie: styl klasyczny i umie je wyjaśnić 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i ilustruje przykładami najważniejsze tematy sztuki renesansowej • omawia twórczość najważniejszych artystów odrodzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje renesansowe dzieło sztuki • charakteryzuje wpływ antyku na sztukę odrodzenia • interpretuje wymowę fresku Michała Anioła „Stworzenie Adama”, zwracając uwagę na relacje między Bogiem a człowiekiem 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje twórczość renesansowych artystów północnych • analizuje i ocenia dzieła renesansowe • interpretuje dzieła sztuki renesansowej w kontekście filozofii epoki odrodzenia
CZŁOWIEK RENESANSU: PIEŚNI JANA KOCHANOWSKIEGO	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem Pieśni Kochanowskiego • określa rodzaj liryki występujący w utworze wskazuje podmiot liryczny i adresata lirycznego utworów • wskazuje elementy światopoglądu renesansowego 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje podmiot liryczny, adresata lirycznego, bohatera lirycznego i temat pieśni • określa gatunek utworu i wskazuje na jego pochodzenie • na podstawie wierszy charakteryzuje światopogląd poety 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje wiersz, wykorzystując konteksty kulturowe, historyczne i autobiograficzne • wyjaśnia, na czym polega renesansowy charakter utworu • rozpoznaje rodzaj wersyfikacji zastosowany w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje dłuższą wypowiedź ustną lub pisemną na temat poezji Jana Kochanowskiego i jej roli w renesansie • charakteryzuje humanizm jako prąd umysłowy odrodzenia • dostrzega w Pieśniach nawiązania 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia teksty z innych epok, wskazując nawiązania do poezji Kochanowskiego i jego rolę w polskiej literaturze

	<ul style="list-style-type: none"> definiuje pieśń jako gatunek 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie terminów: horacjanizm, cnota, fortuna, stoicyzm, epikureizm wskazuje aluzje autobiograficzne, historyczne i literackie w pieśniach Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat motywów z poezji Kochanowskiego, np. motyw władzy i władcy, motyw fortuny, motyw poety, 	do filozofii stoickiej i epikurejskiej	
ODKRYCIE ŚWIATA I BOJE O RENESANS: JAN KOCHANOWSKI: HYMN, PIEŚŃ II,	<p>Wykazuje się znajomością tekstów</p> <p>Określa stosunek twórców do natury</p> <p>Określa, jaki obraz Boga, świata i człowieka wyłania się z utworów</p>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje obecny w hymnie topos Boga artysty(Deus artifex) dostrzega wpływ filozofii stoickiej i epikurejskiej na światopogląd artysty charakteryzuje hymn i pieśń jako gatunki literackie 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia renesansowy obraz świata i człowieka w Hymnie Jana Kochanowskiego w kontekście filozofii renesansu 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje poetykę wskazanego wiersza Jana Kochanowskiego jako przykład stylu klasycznego wyjaśnia czym był renesansowy klasycyzm 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje, iż sztuka renesansowa dążyła do odzwierciedlenia kosmicznego ładu świata
TRENY: IX, X, XI, XIX	<ul style="list-style-type: none"> odnosi Treno do biografii Jana Kochanowskiego czyta ze zrozumieniem wskazane utwory definiuje tren jako gatunek 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i interpretuje wskazane trena przedstawia kryzys światopoglądowy poety na podstawie trenów: IX, X i XI odczytuje utwory jako wyraz cierpienia 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat kreacji podmiotu lirycznego w Trenach wyjaśnia, na czym polegała innowacyjność Trenów Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje dłuższą wypowiedź ustną lub pisemną na temat wpływu cierpienia na człowieka zestawia obraz podmiotu lirycznego „Trenów” z innymi literackimi kreacjami 	<ul style="list-style-type: none"> zna i omawia cały cykl dziewiętnastu utworów; wskazuje nawiązania do trenów w różnych tekstach kultury wyjaśnia termin humanizm chrześcijański

		ojca i jako poemat filozoficzny	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega w „Trenach” obecność motywów biblijnych i mitologicznych 	osób oplakujących bliskich	
PSALMY	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem psalmy w tłumaczeniu Jana Kochanowskiego definiuje psalm jako gatunek 	<ul style="list-style-type: none"> odnosi Psalterz Dawidów do tradycji biblijnej analizuje i interpretuje psalmy, wskazując elementy renesansowej filozofii 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat specyfiki przekładu wyjaśnia znaczenie terminów: humanizm chrześcijański 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje wypowiedź na temat renesansowej koncepcji Boga i wiary, wykorzystując Psalmy i inne utwory Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> odnosi Psalmy w tłumaczeniu Kochanowskiego do innych podobnych zjawisk w kulturze
W TEATRZE ŻYCIA CODZIENNEGO: GIOVANNI BOCCACCIO: „SOKÓŁ”	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje się znajomością noweli rozpoznaje tematykę i problematykę utworu streszcza wydarzenia w noweli 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa uczucia i przeżycia wewnętrzne bohaterów, określa motywy ich decyzji ocenia postępowanie bohaterów i uzasadnia swoje sądy 	<ul style="list-style-type: none"> omawia tematykę noweli orientuje się w budowie gatunku ocenia postępowanie bohaterów wyjaśnia pojęcie nowela z sokołem 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady poznanych nowel z sokołem wskazuje motyw będący „sokołem” i objaśnia jego funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jakim sensie w dziele Boccaccia „duch średniowiecza zmagają się z postawą renesansową”
JESTEM CZŁOWIEKIEM, JESTEM OBYWATELEM: PIOTR SKARGA: „KAZANIA SEJMOWE”, JAN KOCHANOWSKI: „ODPRAWA	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje się znajomością tekstów rozpoznaje sposoby kreowania świata przedstawionego czytanych utworów wymienia i charakteryzuje 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie poznanych dzieł rozpoznaje najważniejsze kierunki myśli obywatelskiej i patriotycznej renesansu (państwo, władca, wzorzec obywatela-patrioty) 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje ideał władcy zawarty w pieśni chóru z „Odprawy,,,” wskazuje obowiązki władcy wobec poddanych 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje różne modele władców charakteryzuje gatunki czytanych utworów: oracja, kazanie, dramat, przywołując ich antyczne korzenie 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje dramat renesansowy z tragedią grecką na konkretnych przykładach wskazuje związki literatury renesansu z wzorcami antycznymi w zakresie gatunków

POSLÓW GRECKICH”	bohaterów, ocenia ich postawy	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje wzorzec władcy i obywatela 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje metaforę pasterza i stada w pieśni chóru 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje kazania Skargi jako przykład renesansowej retoryki 	<p>literackich i kanonów estetycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • w ide
PODSUMOWANIE	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza najważniejsze wydarzenia z biografii Jana Kochanowskiego • podaje tytuły omówionych utworów Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wybrane wiersze 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje najważniejsze tematy i motywy w twórczości Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat światopoglądu Jana Kochanowskiego w kontekście jego biografii i twórczości 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie twórczości Jana Kochanowskiego w rozwoju literatury polskiej
RENEANS- posumowanie	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie na temat renesansu • rozpoznaje wpływy kultury renesansowej w różnych dziedach sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najistotniejsze konteksty wywodzące się z twórczości renesansowej • wymienia osiągnięcia cywilizacyjne renesansu oraz ich wpływ na rozwój człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje wnioski na tematy związane z twórczością renesansową • określa własne stanowisko w kwestii dziedzictwa renesansu • przedstawia wpływ sztuki renesansowej na późniejszą epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na tematy związane z renesansem i stosuje odpowiednie argumenty • w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań • prezentuje dowolny przykład inspiracji kulturą renesansu 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się z twórczości renesansowej • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze dotyczące piśmiennictwa renesansowego • omawia i ocenia dowolny przykład inspiracji kulturą renesansu

BAROK

<p>WPROWADZENIE do epoki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia etymologię nazwy barok • określa ramy czasowe epoki • podaje daty początku i końca baroku w Polsce • omawia najważniejsze postanowienia soboru trydenckiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe różnice pomiędzy renesansem a barokiem • omawia najważniejsze postanowienia soboru trydenckiego • wymienia najważniejsze elementy filozofii Blaise'a Pascala 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje specyfikę polskiego baroku • tłumaczy znaczenie sformułowania zakład Pascala • wyjaśnia, jak rozumie metafory Pascala dotyczące człowieka: trzcina myśląca, rozbitek, więzień 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat życia codziennego w baroku • formułuje swoją opinię na temat myśli barokowej • charakteryzuje tło historyczne epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje wpływ soboru trydenckiego na kształt epoki • podaje przykłady teatralizacji życia w baroku • przedstawia charakterystykę głównych nurtów myśli barokowej, korzystając z różnych źródeł
<p>SZTUKA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje cechy stylu barokowego na podstawie wskazanych dzieł • wymienia nazwiska najważniejszych twórców okresu baroku • podaje najistotniejsze cechy stylu barokowego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia twórczość przedstawicieli sztuki barokowej • charakteryzuje malarstwo barokowe, posługując się przykładami dzieł • na przykładzie wybranej budowli przedstawia cechy architektury barokowej 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia założenia światopoglądowe sztuki baroku • omawia różnice między kulturą dworską a sarmacką 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy rzeźby barokowej według wskazanych kryteriów • opisuje działalność szkolnego teatru jezuitów w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje i interpretuje wybrane dzieło sztuki barokowej
<p>W BAROKOWYM TEATRZE ŚWIATA: WILLIAM SZEKSPIR</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy teatru elżbietańskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia najważniejsze cechy dramatu Szekspirowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wpływ Szekspira na rozwój teatru europejskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje konwencje teatralne powstałe w renesansie 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje wypowiedź na temat ewolucji teatru na

	<ul style="list-style-type: none"> • podaje ogólne informacje o Szekspirze i jego epoce 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę o specyfice spektaklu teatralnego jako dzieła sztuki • podaje podstawowe informacje o teatrze elżbietańskim 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje teatr elżbietański, porównując go z teatrem antycznym 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia zjawisko teatru dell'arte • wskazuje obecność różnych konwencji stylistycznych w znanym dramacie Szekspira (złamanie zasady decorum) 	<p>przestrzeni wybranych epok</p>
MAKBET	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza dramat • wymienia tytuły najważniejszych dzieł Williama Szekspira • rozpoznaje problematykę dzieła • charakteryzuje bohaterów i ocenia ich decyzje • streszcza przebieg wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje sposoby kreowania świata przedstawionego • charakteryzuje bohaterów, wskazuje motywy postępowania, stosuje słownictwo oceniające i wartościujące, uzasadnia swoje sądy • analizuje przemiany osobowości Makbeta • odnajduje w dramacie toposy życia-teatru oraz vanitas • wskazuje przyczyny ostatecznej klęski Makbeta 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje pod względem psychologicznym motywację działań głównych bohaterów dramatu • określa rolę czarownic w budowaniu napięcia w sztuce • wskazuje elementy świata irracjonalnego i opisuje ich znaczenie • omawia funkcję elementów humorystycznych w Makbecie 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przyczyny ponadczasowej aktualności dzieł Szekspira • wymienia przykłady adaptacji dzieł Szekspira • definiuje tragizm w utworze • odwołując się do treści utworu, określa, jaka wizja człowieka i świata wyłania się z dramatów Szekspira i odnosi ją do filozofii baroku 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wybraną adaptację Makbeta bądź Hamleta i konfrontuje ją z tekstem dramatu • interpretuje Makbeta jako dramat władzy i namiętności ludzkich

ROMEO I JULIA	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje się znajomością tekstu • streszcza i opowiada utwór, określa jego tematykę i problematykę • charakteryzuje utwór jako tragedię • charakteryzuje bohaterów, ocenia ich decyzje 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje motywy postępowania bohaterów • odnajduje w dramacie elementy barokowej wizji świata i człowieka • wyjaśnia, na czym polega tragizm bohaterów • analizuje sposób wykorzystania motywów miłości i śmierci 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy i interpretacji wskazanych scena dramatu (np.. sceny balkonowej) • charakteryzuje środki językowe i stylistyczne, określa ich funkcje 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sposób opisywania urody kobiecej w monologu Romea i poezji barokowej • wyjaśnia, dlaczego postacie Romea i Julii stały się ponadczasowymi znakami kultury europejskiej 	<p>Syntetyzuje wiedzę o dramatach Szekspira</p>
SONETY SĘPA-SZARZYŃSKIEGO	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem wiersze poety • omawia przynależność • Sępa Szarzyńskiego do dwóch epok: renesansu • z uwagi na lata życia i baroku ze względu na prekursorską twórczość 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje cechy poezji metafizycznej w utworach Sępa Szarzyńskiego • wskazuje podmiot liryczny oraz adresata lirycznego i określa sytuację liryczną we wskazanych wierszach 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat kreacji podmiotu lirycznego w analizowanych sonetach • dokonuje analizy stylistycznej i interpretacji wierszy Sępa Szarzyńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje obraz Boga zawarty w utworach Sępa Szarzyńskiego z obrazem • Boga w Hymnie Jana • Kochanowskiego • podejmuje dyskusję na • temat aktualności poezji Sępa Szarzyńskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje pogląd poety na temat sensu istnienia na podstawie wskazanych • sonetów • konfrontuje sonety • Sępa Szarzyńskiego z obrazem Juana de Valdésa Leala In ictu oculi
POEZJA DANIELA NABOROWSKIEGO, np. <i>Krótkość żywota</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w wierszu <i>Krótkość żywota</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje wiersz <i>Krótkość żywota</i> jako traktat z tezą i 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje i interpretuje wiersze <i>Krótkość żywota</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje wypowiedź lub pisze pracę na temat 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia motywy barokowe, np. czas, zegar, vanitas w

	<p>cechy literatury metafizycznej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • używa pojęć vanitas 	<p>potwierdzając ją argumentacją</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie paradoksów kończących wiersz 	<p>obsesji człowieka baroku</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje obrazy epoki jako kontekst do poezji metafizycznej 	<p>różnych tekstach kultury</p>
<p>POEZJA JANA ANDRZEJA MORSZTYNA, wybrane wiersze</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem dany wiersz • opisuje sytuację liryczną • rozpoznaje wiersz jako przykład poezji dworskiej • rozpoznaje gatunek 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sytuację liryczną w utworze • analizuje wiersze Jana Andrzeja Morsztyna, wskazując środki poetyckie: antytezę, koncept, paradoks, hiperbolę, oksymoron 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia istotę zastosowanych środków poetyckich • definiuje marinizm po omówieniu twórczości Jana Andrzeja Morsztyna 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje wypowiedź lub pisze pracę na temat miłości w poezji marynistycznej • interpretuje obrazy epoki jako kontekst do poezji dworskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • układa wiersz barokowy: sonet, ikon, chiasm
<p>JAN CHRYZOSTOM PASEK- PAMIĘTNIK (wybrany fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje sarmatyzm oraz wymienia jego wady i zalety • przytacza najważniejsze fakty z biografii pisarza • wykazuje się znajomością i rozumieniem tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia biografię Paska i wskazuje w niej fakty typowe dla Sarmaty • na podstawie utworu definiuje pamiętnik • odnajduje w „Pamiętnikach” świadectwo rodzimej kultury szlacheckiej • określa dwa oblicza sarmatyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> • szerzej omawia sarmatyzm jako rodzimą formację kulturową, przejawiającą się w różnych obszarach życia i kultury • wskazuje inne- poza literaturą- zjawiska związane z kulturą sarmacką (dwór, strój, ceremoniał pogrzebowy) • odnajduje w tekście Pamiętników 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje styl i język Pamiętników • dostrzega związek wartości sarmackich z etosem rycerskim • omawia cechy języka i stylu Paska 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat elementów mentalności sarmackiej u współczesnych Polaków

			elementy mentalności sarmackiej		
SKĄPIEC MOLIERA	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje się znajomością i rozumieniem „Skąpca” Moliera • rozpoznaje jego tematykę i problematykę • streszcza przebieg wydarzeń ukazanych w dramacie 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy portret psychologiczny tytułowego bohatera • interpretuje „Skąpca” jako komedię charakterów • wskazuje środki artystyczne tworzące portrety bohaterów (np. karykaturę, wyolbrzymienie, środki tworzące komizm) • odnajduje w dramacie różne rodzaje komizmu: komizm sytuacyjny, językowy, postaci. 	<ul style="list-style-type: none"> • Interpretuje „Skąpca” jako demaskowanie przed widzem iluzji ludzkich postaw • Pogłębia charakterystykę Harpagona, wykorzystując potrzeby konteksty • Wyjaśnia, na czym polega uniwersalna wymowa utworu Moliera 	<ul style="list-style-type: none"> • Podaje informacje o Moliere i jego czasach na podstawie podręcznika i samodzielnie znalezionych wiadomości z różnych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowuje i wygłasza przemówienie na temat problematyki utworu (np. mowę oskarżycielską przeciw Harpagonowi) • Przygotowując wypowiedź, stosuje retoryczne zasady kompozycyjne
KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE 1. RETORYKA	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia czym jest retoryka • wyjaśnia terminy: styl retoryczny, oracja • 	<ul style="list-style-type: none"> • w czytanim tekście oratorskim rozpoznaje argumenty i określa ich charakter • wymienia najważniejsze cechy stylu retorycznego 	wymienia wybitnych mówców starożytnych charakteryzuje orację i kazanie jako gatunki literackie	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia argumenty merytoryczne, logiczne od erystycznych • wskazuje typowe struktury stylu retorycznego • wymienia środki językowe i 	<ul style="list-style-type: none"> • opracowuje i wygłasza przemówienie na wskazany temat, dążąc do stosowania zasad retoryki

<p>2. STYL I STYLIZACJA</p> <p>MAKARONIZMY</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Definiuje pojęcie stylu i stylizacji • Rozpoznaje makaronizmy i inne cechy stylu sarmackiego • Wyjaśnia termin makaronizm 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje środki retoryczne (apostrofa, pytanie retoryczne, wykrzyknienie, antyteza, anafora, powtórzenie) i określa ich funkcje • wskazuje wpływy łaciny na język epoki i wiąże je z modą językową • wyjaśnia czym są zapożyczenia językowe 	<ul style="list-style-type: none"> • Wymienia cechy typowe dla języka XVII- wiecznej szlachty, odnajduje je w czytanych utworach 	<p>stylistyczne służące uwzniośleniu wypowiedzi (np. archaizacja, szyk przestawny, paralelizmy składniowe)</p> <ul style="list-style-type: none"> • w tekście „Pamiętników” wskazuje makaronizmy składniowe i fleksyjne • wskazuje źródła i określa rolę zapożyczeń z łaciny i makaronizacji w języku sarmackiej szlachty 	<ul style="list-style-type: none"> • Przedstawia i ocenia wpływ języka angielskiego na współczesną polszczyznę
<p>PODSUMOWANIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy stylu barokowego: antyteza, paradoks, koncept definiuje terminy: marinizm, vanitas, sarmatyzm • porównuje na podstawie • wybranych utworów style renesansowy i barokowy 	<ul style="list-style-type: none"> • klasyfikuje środki artystycznego wyrazu oraz określa ich funkcję w dziele literackim • prezentuje na przykładach cechy stylu barokowego • wykorzystuje najistotniejsze konteksty wywodzące się 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat wpływu stylu barokowego na treść utworów • formułuje wnioski na tematy związane z twórczością barokową • określa własne stanowisko w kwestii dziedzictwa baroku podaje przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na tematy związane z barokiem i stosuje odpowiednie argumenty • w swoich wypowiedziach dokonuje uogólnień, podsumowań i porównań • odnajduje w literaturze I sztuce 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty wywodzące się z twórczości barokowej • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze dotyczące twórczości barokowej • charakteryzuje stosunek do baroku na przestrzeni epok

		twórczości barokowej rozpoznaje inspiracje barokowe w sztuce	motywów w kulturze współczesnej wywodzących się z baroku	barokowej elementy ponadczasowe prezentuje przykład dzieła zainspirowanego sztuką barokową	
Wypracowanie/ dłuższa wypowiedź na temat	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy dłuższą wypowiedź pisemną i ustną na temat • wie, czym jest estetyka wypowiedzi • dba o estetykę własnych wypowiedzi – pisemnych i ustnych • dostrzega w wypowiedziach własnych i cudzych błędy językowe, poprawia je • określa podstawowe typy błędów językowych • odwołuje się do tekstów kulturowych • buduje wypowiedzi o niezbyt wysokim stopniu złożoności • nie zawsze stosuje w nich podstawowe 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaka jest norma składniowa współczesnej polszczyzny i kiedy następuje jej naruszenie (na przykładzie konkretnych wypowiedzi) • wyjaśnia, jaka jest norma fleksyjna współczesnej polszczyzny i kiedy następuje jej naruszenie (na przykładzie konkretnych wypowiedzi) • stara się budować wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności • próbuje w wypowiedziach stosować podstawowe zasady logiki i retoryki 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje przyczyny błędów językowych pojawiających się w pracach uczniowskich • na ogół buduje wypowiedzi o wyższym stopniu złożoności • na ogół stosuje w nich podstawowe zasady logiki i retoryki • na ogół ma świadomość własnej kompetencji językowej • na ogół stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki • w interpretacji tekstu na ogół wykorzystuje wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany • na ogół poznaje niezbędne dla 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje błąd językowy jako naruszenie normy • wyjaśnia, czym jest norma językowa, a czym uzus • buduje wypowiedzi o wysokim stopniu złożoności • stosuje w nich podstawowe zasady logiki i retoryki • ma świadomość własnej kompetencji językowej • stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki • w interpretacji tekstu wykorzystuje wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany • poznaje niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia pojęcie błędu językowego i zamierzonej innowacji językowej, poprawności i stosowności wypowiedzi • rozpoznaje i poprawia różne typy błędów językowych • stosuje zróżnicowane formy wypowiedzi • sprawnie redaguje teksty własne i cudze • tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi oraz języka • odznacza się dojrzałością sądów i

	<p>zasady logiki i retoryki</p> <ul style="list-style-type: none"> • próbuje zwiększać własną kompetencję językową • nie zawsze poprawnie stosuje w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki • w interpretacji tekstu próbuje wykorzystać wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany • próbuje poznać niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki • próbuje odczytać rozmaite sensy dzieła • podejmuje próbę dokonania interpretacji porównawczej • czyta ze zrozumieniem teksty publicystyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • zwraca uwagę na własną kompetencję językową • stara się stosować w analizie podstawowe pojęcia z zakresu poetyki • w interpretacji tekstu stara się wykorzystywać wiedzę o kontekstach, w jakich może być on odczytywany • stara się poznać niezbędne dla literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki • stara się odczytać rozmaite sensy dzieła 	<p>literatury fakty z historii literatury i innych dziedzin humanistyki</p> <ul style="list-style-type: none"> • na ogół odczytuje rozmaite sensy dzieła • na ogół dokonuje interpretacji porównawczej 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje rozmaite sensy dzieła • dokonuje interpretacji porównawczej 	<p>samodzielnością myślenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • odznacza się swadą językową
--	--	---	--	--	---

	<ul style="list-style-type: none">• wykorzystuje w odpowiedzi na pytania wiedzę z zakresu języka				
--	--	--	--	--	--

Nauczyciel ocenia sprawdziany i kartkówki wg następującej skali:

- 100% celujący
- 97 – 99% + bardzo dobry
- 87 – 96% bardzo dobry
- 84 – 86 + dobry
- 74 – 83% dobry
- 71 – 73% + dostateczny
- 60 – 70% dostateczny
- 57 – 59% +dopuszczający
- 46 -56% dopuszczający
- 45% i poniżej niedostateczny

Nauczyciel ocenia pracę z tekstem, wypracowanie i wypowiedź monologową wg następującej skali:

- 96 – 100% celujący
- 86 – 95% bardzo dobry
- 73 – 85% dobry
- 51 – 72% dostateczny
- 30 – 50% dopuszczający
- 29% i poniżej niedostateczny